

Шлемкевич С.Л.
*к.ф.н., доцент кафедри філософії,
соціології та культурології
Національного лісотехнічного
університету України*

ЗНАННЯ ЧИ ІНФОРМОВАНІСТЬ: ВИКЛИКИ НОВОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПАРАДИГМИ

Кожна культурно-історична епоха характеризується певною сукупністю світоглядних орієнтирів, які, в кінцевому результаті, формують той унікальний клімат, який прийнято називати «духом епохи». Протягом усієї історії людства цей «дух епохи» теоретики намагалися у концентрованому вигляді відобразити у назві того чи іншого історичного відрізка: епоха Відродження, Просвітництва тощо. З другої половини ХХ ст. в ситуації, коли інформаційні технології почали здійснювати вирішальний вплив на всі сфери суспільного життя, для характеристики нової культурно-історичної епохи активно почали використовувати термін «інформаційне суспільство». Відомі соціологи, філософи, культурологи (у першу чергу згадаймо японських вчених Ю. Хаяши, Й. Масуду, американських – Д. Белла, М. Маклюєна, Ф. Махлупа) вважали, що використання такої назви для якісно нової стадії розвитку суспільства цілком виправдано, оскільки інформація стала головним ресурсом інтелектуальної, виробничої та підприємницької діяльності людини. Необхідність освоювати лавиноподібний притік інформації примушує людину шукати ефективні способи її використання, аби бути готовою змінювати види діяльності, оволодівати новими професіями, ставати більш мобільною у прийнятті рішень.

Нові реалії викликають динамічні зміни у всіх сферах людської діяльності. Не виключенням є, безперечно, і сфера освіти, особливо вищої, професійної освіти, реформування якої примушує повністю змінити методологію процесу формування фахівця сучасного рівня.

Особливим чином цей процес відбувається в Україні, де, перш за все, необхідно було подолати наслідки багаторічного перебування в ідеологічних тенетах «радянської школи», яка декларувала сприяння

всєбїчному розвитку особистостї, а на справї ж формувала виконавський тип особистостї, негативно оцїнювала всї форми їнновацїй.

Реалїї їнформацїйного суспїльства активїзували пошуки шляхїв переформування нацїональної системи вищої освїти, якїсно змїнивши мету освїти, наголошуючи, перш за все, на важливостї пїдготовки конкурентоспроможних фахївцїв мїжнародного рївня. Вища школа України визнає шлях оновлення змїсту освїти, орієнтацїю на створення ефективних механїзмїв впровадження нових педагогїчних технологїй. Педагогїчні працївники з ентузїазмом проживають цей час експериментїв та смїливих рїшень. Разом з тим, необхідно констатувати, що цї експерименти у деяких вищих навчальних закладах, якї отримали можливїсть самостїйно визначати стратегїю навчального процесу, на жаль, їнодї зводяться до банального посилення їнформацїйного потоку. Для цього збїльшується обсяг навчального матерїалу, перелїк фахових дисциплїн, конкретизуються фаховї компетентностї тощо. Оцїнювання якостї знань проводиться переважно шляхом формалїзованого тестування, де головним показником якостї є лише, умовно кажучи, «кїлькїсть» нагромадженої їнформацїї, а не її творче опрацювання.

У вищїй школї України спостерїгається тенденцїя до зменшення блоку гуманїтарних дисциплїн з мотивуванням посилення уваги до спецїальних фахових. Мїж тим, не варто забувати, що саме гуманїтарнї дисциплїни зорїєнтованї на формування свїтогляду, нестандартних способїв дїяльностї, унїверсально творчого сприйняття дїйсностї.

Вища освїта, спрямована на вїдтворення лише вузького спецїалїста, прагматика, а не духовно розвинутої, творчо мислячої особистостї, призводить до загострення протистояння технїки ї природи, до руйнївних процесїв у навколишньому середовищї. Їснує певна загроза, захопившись бажанням збїльшити їнформованїсть учня-студента, знївелювати цїннїсно-смисловий аспект освїтнього процесу. Умовно кажучи питання «що вивчати» стане важливїшим, нїж питання «як застосовувати». Їнформацїя в чистому виглядї не є вагомою, цїннїсть вона отримує лише пїсля сприйняття, творчої переробки та застосування конкретною особою на практицї.

Саме тому треба зробити все можливе, щоб на противагу парадигмі «навчання» утвердилася парадигма «вчення», на противагу інформованості утвердилася ідея інтелектуалізації, творчості, свободи мислення. Необхідно утвердити такий процес виховання та освіти, центром якого стане творча особистість, здатна вчитися, самостійно здобувати потрібні знання та формулювати нові ідеї.

Kądziołka Władysław

ks. dr hab.,

Pontifical University of John Paul II in Cracovia

Faculty of Social Sciences (Poland)

THE ETHICAL DIMENSION OF GLOBALISATION IN THE TEACHING OF JANA PAUL II

*The rich is not the one who has, but the
one who “gives away” who is able to give.*

John Paul II

Summary

In the teaching of John Paul II's the need of solidarity globalization is particularly stressed out as well as that of humanization of globalization processes. With the aim of doing it, one should be guided by unchanging social values: the truth, freedom, justice, solidarity, subsidiarity, love. The globalization has two faces: - the benefits which it brings to the world, individual countries and its main beneficiaries, that is international corporations; - negative effects which the developing countries and all people of the world experience.

Globalization processes change all levels of our lives in the world. They are extremely complex, they concern many aspects and planes of life: economic, cultural, political, social, it is difficult to grasp them as a whole. The scope of the phenomenon is as broad as possible, covering practically the whole world, all areas of life. John Paul II in his teaching on globalization constantly emphasizes that ethics requires that systems